
Høringsnotat

vedrørende

Udkast til forvaltningsplan for skarv 2016-20 samt bekendtgørelse om vildtskader (Regulering af skarv)

Udkast til forvaltningsplan for skarv 2016-20 samt ny bekendtgørelse blev sendt i ekstern høring via e-mail og høringsportalen den 25. maj 2016. Høringsfristen udløb den 8. juni 2016.

Forvaltningsplanen og bekendtgørelsen har været sendt i høring hos en bred kreds af organisationer og myndigheder, jf. høringsliste. Forvaltningsplanen og bekendtgørelsen har desuden været sendt i høring hos den arbejdsgruppe, som har medvirket til udarbejdelsen af den nye forvaltningsplan for skarv.

Naturstyrelsen har modtaget 11 høringsvar, hvoraf 9 tilslutter sig forslag til plan og bekendtgørelse med bemærkninger. Dansk Land- og Strandjagt (DLS) og Dyrenes Beskyttelse kan som udkastet til forvaltningsplanen foreligger ikke støtte Forvaltningsplanen for skarv 2016-20. Danmarks Fiskeriforening, Producent Organisations høringsvar er tillige afgivet på vegne af Dansk Fritidsfiskerforbund.

Herudover har Vildtforvaltningsrådet drøftet udkast til forvaltningsplanen på rådets møde i september 2016. De rejste problemstillinger fremgår af referat fra mødet jf. bilag 1, og er reflekteret i dette høringsnotat.

Høringsvarene har berørt følgende emner:

1. Generelle bemærkninger
2. Ønsker om yderligere adgang til regulering
3. Områder udpeget som vigtige for fiskeri og fiskebestande
4. Anvendelse af kunstigt skjul og kunstige lokkefugle
5. Hensyn til beskyttelse af skarven og andre fuglearter
6. Adaptiv forvaltningsplan
7. Rekreativt fiskeri
8. Snæbel
9. Skarvkoloni i Vadehavet
10. Bemærkninger specifikt til vildtskadebekendtgørelsen
11. EU og internationalt

I det følgende gennemgås høringssvarene og Naturstyrelsens kommentarer hertil. Ønskes detaljerede oplysninger om høringssvarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar. Naturstyrelsens bemærkninger er skrevet med kursiv.

1. Generelle bemærkninger

Danmarks Jægerforbund (DJ) kan støtte forslaget til ny forvaltningsplan for skarv samt ændringer i vildtskadebekendtgørelsen. DJ udtrykker således, at udkastet på god vis afspejler de diskussioner, der har været i Skarvarbejdsgruppen (Skarvarbejdsgruppen består af interessenter inden for skarvforvaltning, og har til formål at drøfte og rådgive Naturstyrelsen i spørgsmål om skarvforvaltning). Det er i øvrigt DJ's opfattelse, at udkastet til revideret forvaltningsplan på god og pragmatisk vis tager hånd om de udfordringer, som en stor bestand af skarver medfører for både fiskebestande og for menneskelige interesser samtidig med, at det respekterer de forpligtelser, som Danmark er underlagt i f.t. beskyttelsen af skarvbestanden. DJ spørger dog til, om det bør være et mål i sig selv at bevare visse skarvkolonier, og om ikke skarverne af egen drift skal have mulighed for at vælge andre områder.

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) anfører, at deres udgangspunkt i f.t. skarvforvaltningen er, at naturen i Danmark – og især den våde del – er i så stor ubalance, at det er nødvendigt at sikre, at skarvenes fødesøgning ikke påvirker de sårbare, vilde fiskebestande. Samtidig er det lige så vigtigt, at forvaltningsplanen skal bidrage til at reducere konflikten mellem fiskeriinteresserne og skarven til et acceptabelt niveau. Noget den gældende forvaltningsplan, ifølge DSF, ikke har formået, bl.a. fordi skarven har ændret fødesøgningsadfærd og nu i højere grad end tidligere fisker i ferskvand. DSF har desuden fokus på den generelle effekt reducerede fiskebestande kan have på mindre havne, som må lukke. Selvom skarven ikke er den eneste begrænsende faktor, bør der arbejdes målrettet med miljøforbedrende initiativer og en bæredygtig fiskeriforvaltning overalt i de kystnære områder, og herunder i f.t. skrubbebestanden i Ringkøbing Fjord. DSF finder således også, at bevarelse af de små havne bør indgå, når forvaltningsmæssige initiativer skal vurderes.

DSF bakker op om samtlige nye initiativer, der gør det muligt at forebygge skarvprædation i ferskvand, og giver udtryk for, at udkastet afspejler en vilje til at løse skarvudfordringerne der, hvor de er størst i ferskvand. DSF er samtidig tilfreds med, at det i skarvforvaltningsplanen konkluderes, at den tilgængelige viden vurderes at være tilstrækkelig til, at forvaltningsplanen kan iværksættes og gennemføres. DSF finder det således vigtigt og positivt, at der er en generel erkendelse af, at vi ikke behøver flere undersøgelser for at dokumentere, at skarven i både sø, å, fjord og på åben kyst kan være med til at påvirke fiskebestandene i større eller mindre omfang.

Skjern Å Sammenslutningen (SÅS) peger på den store indsats foreningen har gjort gennem en længere årrække for en bedre og renere natur ved Skjern Å systemet med særligt fokus på at forbedre fiskebestandene. SÅS gør endvidere opmærksom på, at der i dag er god dokumentation for at skarven bærer en meget væsentlig del af ansvaret for, at fiskebestanden – på trods af millioninvesteringer, store vandløbsprojekter og et stort frivilligt arbejde – er i en presset situation. SÅS finder det derfor glædeligt, at der i den nye forvaltningsplan for skarv i højere grad end tidligere fokuseres på mulighederne for at beskytte fiskebestandene gennem regulering af skarv.

Dansk Land- og Strandjagt (DLS) giver udtryk for, at DCE, Aarhus Universitet anvender data fra DOF Basen, og at disse data ikke er fagligt seriøse, da alle kan lade sig registrere som ornitolog.

Danmarks Fiskeriforening, Producent Organisation (DFPO) skriver, at skarv påvirker stort set alle kystnære fiskebestande i Danmark og derfor har disse fugle også stor indvirkning på den del af det danske erhvervsfiskeri, der drives kystnært med faststående redskaber. DFPO gør således opmærksom på, at fiskerne dagligt oplever, at de fisk de fanger i deres redskaber er skræmt til døde eller har tydelige bidmærker efter fuglene. Erhvervet ser derfor meget gerne, at forvaltningsplanen denne gang kommer til at afspejle de omfattende negative effekter fuglene har i deres lokale områder, så en mere vidtgående og effektiv regulering tillades i lokale områder. DFPO har i den forbindelse særligt fokus på de små havne, som er hårdt ramt af skarvens tilstedeværelse, idet DFPO ønsker at bibeholde livet i de små havne samt bevarelse af havnemiljøerne.

Dyrenes Beskyttelse (DB) synes grundlæggende, at udkastet til forvaltningsplan rummer en meget fin beskrivelse af skarvens biologi og økologi og de problematikker, som findes mellem skarven på den ene side, og natur-, erhvervs- og rekreative interesser på den anden. Der er som udgangspunkt også i udkastet lagt op til en fin afvejning af modstridende interesser. DB ser dog fortsat et behov for nogle ændringer og præciseringer, for at kunne bakke op om en revideret plan. DB finder bl.a., at der fortsat er et behov for, at planens målsætninger og forvaltningsmæssige rammer relaterer til, at den danske bestand er en del af en fælles europæisk bestand, med de forvaltningsmæssige rammer, som følger heraf.

Naturstyrelsens bemærkninger

Naturstyrelsen er enig i Team Effektiv Regulering's vurdering af bekendtgørelsesudkastets administrative konsekvenser. Naturstyrelsen tager desuden de positive tilkendegivelser fra Danmarks Jægerforbund, Danmarks Sportsfiskerforbund, og Skjern Å Sammenslutningen til efterretning. Det er dog ikke Naturstyrelsens opfattelse at forvaltningsplanen i sig selv skal have til formål at opretholde de små havne, da skarvprædation kun er én faktor blandt flere, der presser fiskeriet i de små havne. Som det fremgår af udkast til plan og bekendtgørelse, er der mulighed for at regulere skarv, der forårsager skade i fiskeriet, og derigennem kan planen bidrage til at bevare fiskeriet i de små havne. Med hensyn til Dansk Land- og Strandjagts synspunkt vedrørende brugen af DOF basen som datagrundlag har Naturstyrelsen tillid til, at Aarhus Universitet som uafhængig forskningsinstitution kvalitetssikrer data. Det bemærkes hertil, at data fra DOF basen anvendes i vid udstrækning til forskningsformål og i forbindelse med overvågning af danske fugle. Danmarks Fiskeriforening ønsker til mere vidtgående og effektiv regulering kommenteres under afsnit 2. Målsætningerne har været drøftet i Skarvarbejdsgruppen, og i og med at der er tale om en national plan er målsætningen også relateret til skarvens beskyttelse som dansk ynglefugl og til gener der forekommer lokalt. Danmark skal i den sammenhæng stadig agere under de fælleseuropæiske forvaltningsrammer så som fuglebeskyttelsesdirektivet, habitatdirektivet og åleforordningen, hvilket også fremgår af planen. Med hensyn til målsætningen om bevaringen af gamle kolonier er det Naturstyrelsens vurdering, at bevaring af de gamle kolonier er vigtige på grund af historien, og fordi det giver mulighed for at følge den naturlige udvikling i disse kolonier.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i udkastet til forvaltningsplan eller i udkastet til bekendtgørelse.

2. Ønsker om yderligere adgang til regulering

Københavns Lufthavne A/S (CPH) sætter pris på, at flyvesikkerheden er indskrevet i både forvaltningsplan og bekendtgørelse, da skarven kan udgøre en stor risiko for luftfartsikkerheden pga dens store størrelse og adfærd. CPH opfordrer imidlertid til, at der tilføjes i både plan og bekendtgørelse, at ønsker om regulering af skarver af hensyn til luftfartssikkerheden også vil blive imødekommet som udgangspunkt fra lufthavne og ikke kun fra statens luftfartsmyndighed.

Dansk Land- og Strandjagt (DLS) ønsker, at der indføres jagttid hele året på bl.a. skarv i ferske vandløb for at sikre en alsidig fiskebestand. DLS peger endvidere på en række andre områder, hvor foreningen ønsker en udvidet adgang til regulering af skarv i f.t. forslaget. Det gælder adgang for ejere af skove til at regulere skarv hele året for at beskytte trævækst eller skov på privat ejendom.. DLS foreslår endvidere, at fritidsfiskere får samme adgang til at regulere skarv i natur og vildtreservater som erhvervsfiskere og bierhvervsfiskere

Dansk Akvakultur ønsker, at det også bliver muligt at give reguleringstilladelse i f.t. beskyttelsen af muslingeopdræt. Muslingeopdræt i vandsøjlen på liner og net (såkaldt smartfarm-system) oplever således store problemer med prædation af bl.a. skarv. Dette bør således fremgå af både bekendtgørelse og forvaltningsplan.

Skjern Å Sammenslutningen (SÅS) ønsker at kunne bortskræmme skarven fra natterast for at holde fuglene på så stor afstand af vandløbene, som det er muligt. Herigennem kan såvel yngelproduktionen af anadrome fisk (fisk som hovedsagligt lever i saltvand, men som trækker op i åer og vandløb for at gyde) som åens mere stationære fisk sikres. SÅS ønsker endvidere, at skarverne kan holdes væk fra vandløbene gennem en enkel procedure for at opnå reguleringstilladelser og adgang til at anvende lokkefugle og kunstigt skjul, så reguleringen ved de lange vandløbsstrækninger, som ikke alle kan beskyttes, effektiviseres, og bortskræmningseffekten øges mest muligt. Endelig peger SÅS på, at det er meget vigtigt, at smoltene sikres mod skarv i deres vandring mod havet. Derfor bør der i flaskehalsene ved udmundinger i fjorde og ved sluser gives tilladelse til regulering ud over perioden 1.8. – 31.3. SÅS peger på, at april og maj er de vigtigste måneder for udtrækket af laks, ørred og smolt, hvilket der bør tages størst muligt hensyn til.

Danmarks Fiskeriforening, Producent Organisation (DFPO) peger endvidere på, at kystfiskeriet er under stort pres fra en lang række faktorer, og at skarv er en af de faktorer, der kan gøres noget ved. Derfor ønsker DFPO, at forvaltningsplanen for skarv tillader så vidtgående regulering omkring og i umiddelbar nærhed af fiskeredskeer som muligt DFPO fremhæver, at som det også fremgår af forvaltningsplanen, så er beskydning af skarv et af de mest effektive virkemidler, der kan anvendes. DFPO finder derfor, at det bør anvendes meget mere – gerne i samarbejde med et professionelt jægerkorps, der specifikt skyder skarv. DFPO skriver videre, at såfremt der ikke foretages tiltag i nye kolonier vil der fra det ene år til det andet kunne opleves store variationer i antallet af fugle, hvilket ikke er hensigtsmæssigt ud fra et forvaltningssynspunkt. Ved anvendelse af forskellige tiltag stabiliseres redeantallet og skadelige effekter forårsaget af fuglene kan meget bedre kontrolleres. DFPO mener også, at regulering bør tillades ved almindelige garn, der også oplever en meget negativ effekt af skarv. DFPO anfører yderligere, at muligheden for regulering i kystområder skal fastholdes og udvides til også at gælde for almindelige garn. Adgangen til en tilladelse skal gøres så nem som muligt, så jægere eller fiskere har nemt ved at anvende muligheden. DFPO gør videre opmærksom på, at skydning i områder og omkring fiskeriredsker har en god længerevarende effekt, der skal udnyttes fuldt ud. I kystområder, hvor der drives fiskeri, bør

der være en generel tilladelse gældende for regulering af skarv. DFPO har endelig en række tekstnære bemærkninger til forvaltningsplanen.

Generelt mener Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF), at det bør være muligt at få tilladelse til regulering i alle vandløb, søer og flaskehalse, hvor det viser sig, at skarven fisker. DSF opfordrer videre til fokus på nyetablerede kolonier samt til, at brug af skræmmemidler anvendes i endnu højere grad sammen med andre kendte metoder for som fx pensling af æg, når antallet af fugle i kolonier skal begrænses. Det undrer DSF, at der ikke har været ansøgninger om regulering i kystområder, der er udpeget som vigtige for fiskeri og fiskebestande, da skarver kan begrænse fiskebestandene og fiskerimulighederne. DSF opfordrer derfor til, at denne mulighed benyttes, og at der indsamles erfaringer, som kan dokumentere effekten af en sådan regulering. DSF tilslutter sig, at planen giver mulighed for at skræmme og skyde skarverne på rastepladserne ved vandløbene og i oplandet, da det øger chancerne for effektiv regulering. DSF ønsker dette virkemiddel anvendt i endnu større grad og foreslår også, at det overvejes, om en regulering/bortskræmning på rastepladser i nærheden af fiskeriredskaber skal være mulig for at få især de trækkende skarver til at forlade et område på deres træk mod vinteropholdspladserne. DSF mener, at generelle tilladelser til regulering af skarv i de hav- og fjordområder, som er vigtige for fiskeri og fiskebestande bør gives ligesom det er gjort i f.t. Nissum Fjord. DSF foreslår også, at en generel tilladelse kunne gives forsøgsvis i nogle af de åsystemer, hvor skarven fisker på sårbare arter og bestande. DSF mener også, at der bør være mulighed for at regulere skarv på søterritoriet ved fastforankrede garn og ikke kun ved bundgarn og ruser, som der lægges op til i udkastet.

Danmarks Jægerforbund (DJ) peger på, at det tilsyneladende er selvmodsigende, at der i et afsnit er beskrevet en begrænsning på den fart et motordrevet fartøj kan sejle med under reguleringen, mens der i et andet afsnit beskrives, at Naturstyrelsen kan give tilladelse til sejlads med indtil 18 km/t. Derudover foreslår DJ, at det til et afsnit om, at Naturstyrelsen kan indlede en dialog med ejeren om regulering af skarvkolonier tilføjes, at der efter jagt- og vildtforvaltningslovens § 38 er adgang at pålægge en ejer at foretage regulering. Bestemmelsen kan anvendes i tilfælde, hvor lodsejeren ikke ønsker at regulere skarv i et område, hvor skarven er til væsentlig skade. Endelig spørger DJ til et par mulige tekniske fejl i planen.

Naturstyrelsens bemærkninger

Luftfartssikkerheden er fortsat et vigtigt fokusområde. Der er derfor ikke med denne bekendtgørelse påtænkt ændringer i den gældende § 11 i vildtskadebekendtgørelsen og administrationen heraf. Bestemmelsen giver mulighed for, at Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at pattedyr og fugle kan reguleres hele året på offentligt godkendte flyvepladser. Reguleringsønsker fra lufthavne af hensyn til luftfartssikkerheden vil derfor som udgangspunkt blive imødekommet i alle dele af landet. Dette vil blive præciseret i forvaltningsplanen.

Dansk Land- og Strandjagt (DLS) foreslår, at forvaltningsplanen bør give mulighed for at indføre jagttid på skarv. Skarv er omfattet af EU's fuglebeskyttelsesdirektiv, hvori der ikke gives mulighed for at indføre jagttid på skarv i Danmark. Det er således ikke en mulighed forvaltningsplanen kan omfatte. Det skal dog bemærkes at Danmark i forbindelse med EU Kommissionens fitness check af naturdirektiverne arbejder for en øget fleksibilitet i anvendelsen af direktivets muligheder for at fravige beskyttelsen, jf. i øvrigt Naturstyrelsen bemærkninger under afsnit 11.

Med hensyn til DLS' ønske om at mulighed for skovejere til at regulere året rundt for at beskytte skov og trævækst, er det ikke Naturstyrelsen bekendt, at dette skulle være et udbredt problem. Der henvises derfor til, at der i henhold til vildtskadebekendtgørelsens § 26 kan gives mulighed for regulering ud over det, der er anført i kapitel 2 og 3, herunder § 15 omhandlende skarv. Såfremt der undtagelsesvis er behov for regulering for at beskytte skove eller træer, er dette således allerede muligt.

DLS fremfører endvidere, at fritidsfiskere skal have samme reguleringsmuligheder i natur- og vildtreservater som erhvervs- og bierhvervsfiskere. Da natur- og vildtreservater er udlagt med henblik på at minimere forstyrrelser og beskytte naturtyper og arter, ønskes forstyrrelsesniveauet holdt så lavt som muligt. Derfor vil der udelukkende blive givet mulighed for, at erhvervsfiskere og bierhvervsfiskere kan få reguleringstilladelser efter de samme retningslinjer som uden for reservaterne, da disse kan opleve en direkte økonomisk skade.

Naturstyrelsen er ikke bekendt med at prædation fra skarv er et udbredt problem i forbindelse med muslingeopdræt, som det nævnes af Dansk Akvakultur, ligesom problemstillingen ikke er blevet rejst i f.m. drøftelserne i skarvarbejdsgruppen. I de tilfælde, hvor der skulle være problemer, er det muligt at søge om tilladelse til regulering af skarv efter vildtskadebekendtgørelsens § 26. Naturstyrelsen vil følge udviklingen i ansøgninger til regulering ved muslingeopdræt med henblik på at vurdere, om der på et tidspunkt er behov for reguleringsmuligheder efter § 15. Naturstyrelsen vil nævne problematikken i forvaltningsplanen for skarv sammen med beskrivelsen af regulering ved hav- og dambrug.

Med det nye udkast til forvaltningsplan og udkast til vildtskadebekendtgørelse gives der fremadrettet mulighed for at regulere skarv på natterasteplasser som efterspurgt af Skjern Å Sammenslutningen (SÅS). Der kan gives tilladelse til regulering fra 1½ time før solopgang til 1½ time efter solnedgang. Det er Naturstyrelsen vurdering, at skarverne typisk er ankommet til natterasteplasser inden for dette tidsrum, og der derfor reelt er mulighed for at foretage regulering og bortskræmning på natterasteplasser.

SÅS påpeger i lighed med Danmarks Fiskeriforening, Producent Organisation (DFPO), at adgangen til at opnå tilladelser skal være så enkel som muligt. Naturstyrelsen har med det digitale ansøgningssystem VILreg, arbejdet for at gøre ansøgningsproceduren så brugervenlig som muligt.

Naturstyrelsen er opmærksom på behovet for at beskytte smolt under udtrækket. Der gives derfor med udkastet til ny bekendtgørelse mulighed for at regulere skarv netop for at beskytte udtrækkende smolt af snæbel, ørred og laks i april og maj. Herudover fremgår det af udkastet til ny vildtskadebekendtgørelse, at der fremadrettet også kan gives tilladelse til regulering i fredningsbælter i perioden 1. august til 31. maj. Det er derfor Naturstyrelsen vurdering, at SÅS' ønske om mulighed for regulering ved udmundinger i fjorde og ved sluser ud over perioden 1. august til 31. marts af hensyn til udtrækkende smolt er indeholdt i de muligheder, der fremgår af udkastet til bekendtgørelse og forvaltningsplan.

DFPO ønsker at beskydning af skarv anvendes i større omfang og gerne i form af et professionelt jægerkorps. Da hensigten med reguleringen først og fremmest er bortskræmning og ikke en bestandsreduktion, anser Naturstyrelsen det ikke for nødvendigt

at etablere et professionelt jægerkorps. Dette udelukker dog ikke, at fiskere laver konkrete aftaler med jægere om at udføre reguleringen, således som det også er muligt i dag.

DFPO fremhæver endvidere betydningen af, at der foretages indgreb i nyetablerede kolonier. Også Dansk Sportsfiskerforbund (DSF) opfordrer til fokus på nyetablerede kolonier. Som både udkastet til forvaltningsplan og bekendtgørelse er udformet, gives der allerede muligheder for at forhindre etablering af nye kolonier og foretage regulering i nye kolonier. Herudover peger DFPO og DSF på, at regulering ved almindelige garn/ fastforankrede garn udover bundgarn og ruser bør overvejes. Naturstyrelsen forstår høringssvaret i begge tilfælde som et ønske om mulighed for at regulere ved nedgarn. Ud fra de ansøgninger om reguleringstilladelser, som Naturstyrelsen modtager og den dokumentation, der har været forelagt i Skarvarbejdsgruppen, er det Naturstyrelsens vurdering, at der ikke er et udbredt behov for regulering i forbindelse med nedgarn. Såfremt der er fiskere, der lider større tab pga. skarvprædation i forbindelse med nedgarnsfiskeri, kan der efter en konkret vurdering gives tilladelse til regulering af skarv i henhold til vildtskadebekendtgørelsens § 26.

Både DFPO og DSF foreslår, at der i kystområder, der er vigtige for fiskeri, bør gives generelle tilladelser til regulering af skarv. Det er Naturstyrelsens opfattelse, at der med dette menes tilladelser uden forudgående ansøgning, og som ikke udstedes til specifikke ansøgere. Det er Naturstyrelsens vurdering, at fuglebeskyttelsesdirektivet stiller krav om, at der skal gives en konkret tilladelse til regulering (fravigelse af direktivets artikel 9). Det er således ikke muligt at give tilladelse til fri regulering uden forudgående tilladelse, ligesom undtagelsesbetingelserne i de enkelte tilfælde skal være opfyldte. Det følger heraf at eventuelle forsøgs-mæssige generelle tilladelser ikke vil kunne føre til en implementering af generelle tilladelser og Naturstyrelsen stiller sig derfor tvivlende overfor formålet med en sådan forsøgsordning. Direktivet og vildtskadebekendtgørelsen er dog ikke til hinder for, at en indehaver af en tilladelse konkret aftaler, at andre udfører reguleringen på dennes vegne.

Med hensyn til DSF's opfordring til, at muligheden for at regulere skarv i kystområder, der er vigtige for fiskeri og fiskebestande benyttes, er dette en mulighed, der bibeholdes i de nye udkast til forvaltningsplan og bekendtgørelse. Det vil være op til særligt fiskere i højere grad at benytte sig af muligheden for at søge om denne form for reguleringstilladelse. DSF foreslår endvidere, at det overvejes, om der også skal gives mulighed for at regulere skarv på rastepladser i nærheden af fiskeriredskaber, ligesom der nu gives mulighed for at regulere på rastepladser ved vandløb. Dette er en mulighed, som kan overvejes og Naturstyrelsen vil bringe dette op til diskussion i Skarvarbejdsgruppen, når der foreligger flere erfaringer med regulering på rastepladser ved vandløb. Da planen er tiltænkt at være adaptiv er der mulighed for, at dette forslag kan indføres i den gældende planperiode, hvis det vurderes relevant ud fra de erfaringer, der høstes ved vandløb.

Danmarks Jægerforbund (DJ) gør opmærksom på uklarhed omkring reglerne for fremdriften af motordrevet fartøj under reguleringen. Det skal hertil bemærkes, at det skal forstås således, at der kan gives tilladelse til, at der kan anvendes fartøj, der kan sejle 18km/t, men at fartøjet ved regulering på ferskvand (søer og åer) højst må sejle med 5 km/t. Ved regulering på fiskeriterritoriet (saltvand og brakvand fx langs kyster og i fjorde) kan der gives tilladelse til at fartøjet må sejle op til 18 km/t under reguleringen. Naturstyrelsen vil tydeliggøre denne forskel i udkast til forvaltningsplan og bekendtgørelse.

3. Områder udpeget som vigtige for fiskeri og fiskebestande

Danmarks Jægerforbund (DJ) er også tilfreds med, at det i bilag til bekendtgørelsen er specificeret, hvilke saltvandsområder og ferskvandsområder, der er vigtige for fiskeri og fiskebestande, og opfordrer samtidig til, at disse ajourføres med passende mellemrum.

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) er usikre på, hvilke vandløb der er omfattet af de særligt udpegede områder, som skal prioriteres i den kommende planperiode, og hvor der derfor vil kunne gives reguleringstilladelse. Tilsvarende mener Danmarks Fiskeriforbund, Producent Organisation (DFPO), at østjyske vandløb skal tilføjes listen over beskyttede ferskvandsområder. DFPO mener endvidere, at Lillebælt samt Vejle Fjord skal tilføjes listen over beskyttede saltvandsområder. Områderne indeholder mange trækkende fisk og Lillebælt udgør en meget snæver passage, hvor skarv i større antal vil kunne gøre meget skade. DFPO mener derfor, at regulering eller bortskræmning på rasteplasser i nærheden af fiskeriredskaber skal være muligt for at reducere konflikter omkring fiskeriredskaber.

DSF støtter i øvrigt erhvervs- og fritidsfiskernes ønske om, at også Vejle Fjord og Lillebælt bør indgå i de udpegede beskyttede saltvandsområder. I disse områder passerer en lang række vigtige arter, ifølge DSF, som en del af deres livscyklus, og det gør dem mere sårbare.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og Dyrenes Beskyttelse (DB) støtter, at der anføres 'prioriterede fiskeområder', men kan ikke tilslutte sig de skitserede, som ifølge DOF og DB forekommer meget løse og udokumenterede. DOF og DB anfører således, at DTU Aqua på møder i skarvarbejdsgruppen har medgivet dette. DOF og DB mener, at det at definere alle vest- og nordjyske vandområder (Vadehavet og fjordene inkl. hele Limfjorden) som særligt vigtige for fisk (frem for skarver) mere ligner et politisk statement. Ifølge DOF og DB bør det forlanges, at fiskeforskerne fremlægger kriterier og underbyggende data, der forklarer, hvad der ligger til grund for udpegning af 'prioriterede fiskeområder'. Udpegningen af de 12 vigtigste vandløb fremstår mere plausibel (selvom DOF's udgangspunkt var, at det skulle være de 10 vigtigste).

DLS ønsker yderligere, at farvandet omkring Nordre Rønner ved Læsø bør tilføjes som prioriteret område sammen med Læsø.

Naturstyrelsens bemærkninger

Områder, hvor beskyttelse af fiskebestande og fiskeri prioriteres er udvalgt på baggrund af faglig rådgivning fra DTU Aqua og drøftelser med interessenterne i Skarvarbejdsgruppen. DTU Aquas faglige bidrag til drøftelserne fremgår af bilag 2 og 3 til forvaltningsplanen. Der er tale om vurderinger baseret på den tilgængelige viden. Vigtige områder for fisk, som samtidigt er udpeget som fuglebeskyttelsesområder for skarv, er ikke prioriteret. Det vil sige, at det i disse områder, som følge af beskyttelsen efter fuglebeskyttelsesdirektivet, ikke er muligt at gennemføre intensiv regulering af skarver. Det er dog samtidig Naturstyrelsens vurdering, at regulering konkret kan komme på tale, såfremt undtagelsesbetingelserne er opfyldte, herunder hensynet til store økonomiske tab. Konkret drejer det sig om Præstø Fjord og den sydlige del af Guldborgsund.

Ønsker om udvidelser eller indskrænkninger i omfanget af prioriterede områder er ikke imødekommet, da de som ovenfor nævnt er baseret på faglig rådgivning og drøftelser med Skarvarbejdsgruppen.

4. Anvendelse af kunstigt skjul og kunstige lokkefugle

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) peger på, at brugen af lokkefugle er et godt redskab, der både skaber bedre resultater i f.t. at skræmme skarven, og som ikke er så mandskabskrævende. Manglen på "man-power" er i følge DSF en begrænsende faktor i f.t. at opnå en gunstig effekt. DSF henviser til et svar fra Thomas Bregnballe, Aarhus Universitet, som beskriver fordelene ved brug af lokkefugle, herunder at det øger bortskræmningseffekten og derved hjælper til, at det ikke bliver en bortskydning. DSF mener derfor, at det generelle forbud mod brug af lokkefugle og kunstigt skjul bør fjernes, og i stedet indsættes i de tilladelser, hvor Naturstyrelsen ikke ønsker brug af lokkefugle og skjul.

Danmarks Jægerforbund (DJ) peger på, at elementer om regulering før solopgang og efter solnedgang ved dag- og natrasteplasser samt brug af kunstige skjul og lokkefugle ved vandløb og søer ikke har været diskuteret i detaljer. DJ har dog tillid til, at Naturstyrelsen ved udstedelsen af tilladelserne til regulering sikrer, at disse tiltag ikke får en utilsigtet virkning i form af unødigt mange nedlagte skarver.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) anerkender at det kan være nødvendigt at regulere individer af skarv for at beskytte bestande af truede eller sårbare arter, herunder særlige fiskearter. DN anfører dog samtidig, at regulering bør foretages, så der opnås størst mulig præventiv effekt på den lokale bestand med færrest muligt regulerede fugle, og at anvendelse af lokkefugle kan anvendes til dette formål.

Danmarks Fiskeriforening, Producent Organisation (DFPO) skriver, at anvendelse af lokkefugle er meget effektivt og selvfølgelig skal kunne anvendes.

Dansk Land- og Strandjagt (DLS) ønsker også udvidet adgang til at anvende kunstige skjul og kunstige lokkefugle.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) finder det betænkeligt at tillade brug af lokkefugle til reguleringsjagt, der har til formål at bortskræmme skarver fra et område. Det bør således ikke være et standardvilkår, men en ekstraordinær undtagelse.

Naturstyrelsens bemærkninger

Det fremgår af planen og vildtskadebekendtgørelsen, at Naturstyrelsen ved vandløb, søer og på rasteplasser kan give tilladelse til, at regulering kan ske ved anvendelse af kunstigt skjul og kunstige lokkefugle. Dette imødekommer efter Naturstyrelsens vurdering ønskerne fra erhverv og interesseorganisationer. Baggrunden for at give mulighed for anvendelse af lokkefugle er at det formodes at bortskræmningseffekten øges når der nedlægges et individ. Ved at give mulighed for brug af lokkefugle øges sandsynligheden for dette, og forstyrrelsen i forbindelse med regulering kan ske over et kortere tidsrum. Skulle der i andre situationer opstå et behov for anvendelse af disse hjælpemidler, kan Naturstyrelsen, når særlige grunde taler for det, dispensere efter vildtskadebekendtgørelsens § 26.

5. Hensyn til beskyttelse af skarven og andre fuglearter

Danmarks Naturfredningsforening (DN) peger på, at regulering i konkrete tilfælde kan være et virkemiddel til at reducere væsentlige økonomiske skader for erhvervsfiskeri, skovdrift m.m. Regulering bør derfor, ifølge DN, ikke kunne foretages i f.m. rent rekreativt garnfiskeri, der pr. definition ikke kan lide et økonomisk tab.

DN anfører videre, at det følger af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 9, at regulering kommer på tale, såfremt der ikke findes nogen anden tilfredsstillende løsning. DN fremfører

at det af Kommissionens vejledning om skarv fremgår, at "where another potential solution exists, any argument that this is not satisfactory will need to be strong and robust". Det fremgår videre, "it is reasonable to state as a general proposition that any determination that another solution is unsatisfactory should be based on objective verifiable factors and that close attention needs to be paid to the scientific and technical evaluation of them." Efter DNs opfattelse findes for bundgarn (og i nogle tilfælde dambrug) et relevant og anvendeligt alternativ i form af overdækning af bundgarnet (kalven/fiskegården). DN mener derfor, at det i forvaltningsplanen bør præciseres, at "tekniske afværgeforanstaltninger skal og ikke bør udnyttes i det omfang det er praktisk muligt og økonomisk forsvarligt" (s. 26 i udkastet). Tilsvarende ønsker DN det præciseret i vildtskadebekendtgørelsens § 15, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der findes andre tekniske løsninger, førend der kan udstedes en reguleringstilladelse.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og Dyrenes Beskyttelse (DB) anfører på linje med DN, at afværgning, bortskræmning og regulering af fødesøgende skarver i netop de områder, hvor de forårsager (dokumenterede) skader, er vejen frem. Ifølge DOF er regulering af ynglende og rastende skarver i større områder og i afstand fra, hvor skaderne sker, langt mindre effektiv. Det undrer derfor DOF, at forvaltningsplanen primært har fokus på bekæmpelse, men stort set ikke beskæftiger sig med afværgeforanstaltninger. Det fremgår således af planen, at der bør bruges afværgeforanstaltninger før bekæmpelse, men DOF savner en beskrivelse af hvilke, der anbefales. DOF savner også målrettet forskning af afprøvning inden for dette felt. DOF er meget betænkelig ved, at det tillades at skyde skarver før solopgang og efter solnedgang, da det erfaringsmæssigt medfører en betydelig risiko for forveksling med fredede arter, som rødbrum, hejrer, ugler, storke etc. DOF er endvidere meget kritisk over for, at der åbnes for øget beskyddning af skarver i april og maj, hvor der er unger i næsten alle skarvsteder. Ifølge DOF udgør det et særligt alvorligt dyreværnsproblem, jo tættere reguleringen sker på ynglekolonier. Derfor er DOF imod betydelig regulering ved beskyddning nærmere end 1 km fra etablerede ynglekolonier, dvs. kolonier, hvor der er skarver med unger i rederne. Beskyddning og bortskræmning af skarver (med støj) i fuglenes primære yngletid (1. marts -31. juli) er tillige efter DOF's og DB's vurdering et meget alvorlig forstyrrelse af andre ynglefugle i områderne. Hvis det sker i undtagelsestilfælde, bør beskyddningen foretages af Naturstyrelsen. Dette bør efter DOF's og DB's mening tilføjes i planen. Endelig bør også oliering af æg altid kun udføres under tilsyn af Naturstyrelsen ifølge DB. Dette ses ikke altid at have været tilfældet i de senere år. DB ønsker således, at muligheden for, at andre end NST kan oliere æg (s. 33), bør bortfalde.

Dyrenes Beskyttelse (DB) er uenig i afsnit, som beskriver adgang til regulering af skarv i områder, fx i Limfjorden og på Sydfyn/Als, hvor fiskebestandene også trues af andre faktorer. DB anfører således, at før menneskabte årsager til nedgang til fiskebestande er kortlagt og fjernet, bør der ikke kunne reguleres skarv. Det er således DB's opfattelse, at regulering af skarv begrundet i, at fiskeyngel presses ind på lavt vand som følge af iltsvind, vil være "symptombehandling". Man kan ikke redde fiskebestande, der er true af iltsvind, ved at regulere skarv. Derfor bør denne mulighed efter DB's mening ikke nævnes specifikt i planen. Derudover peger DB på, at reguleringstilladelse ikke bør kunne gives i forbindelse med udsætning af fisk i åløb, hvor der også høstes af ynglebestanden af pågældende fiskearter. DB påpeger desuden, at regulering ikke skal kunne foregå efter solnedgang, da det øger risikoen for anskydninger.

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) spørger til, om der fortsat er grundlag for, at skarven optræder på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet Horsens Fjord og Endelave,

hvor antallet af skarvreder er faldet dramatisk pga tilstedeværelsen af havørn. Spørgsmålet er således ifølge DSF, om området i dag lever op til 1 %-kriteriet, som afgør, om det stadig skal være fuglebeskyttelsesområde med skarv som udpegningsgrundlag. Danmarks Fiskeriforbund, Producent Organisation er ligeledes af den opfattelse, at skarv bør tages af udpegningsgrundlaget for området.

Naturstyrelsens bemærkninger

Det fremgår af EU Kommissionens vejledning om regulering af skarv, at betingelsen om skade på fiskeri i artikel 9 i fuglebeskyttelsesdirektivet også omfatter rekreativt fiskeri, og der kan dermed godt gives mulighed for regulering i forbindelse med rekreativt garnfiskeri. Spørgsmålet har desuden været drøftet i Skarvarbejdsgruppen, og er på baggrund heraf medtaget i udkastet til forvaltningsplan og bekendtgørelse, hvor der ikke skelnes mellem rekreativt og erhvervsmæssigt garnfiskeri. Danmarks Naturfredningsforenings (DN) forslag om, at regulering ikke skal kunne foretages i forbindelse med rekreativt garnfiskeri, vil således ikke blive imødekommet. DN henviser desuden til, at det af Kommissionens vejledning om skarv bl.a. fremgår at "where another potential solution exists, any argument that this is not satisfactory will need to be strong and robust." Naturstyrelsen er enig i, at dette element generelt skal indgå i den vurdering, som skal foretages i f.m. ansøgninger om fravigelse af direktivets artikel 9. Betingelsen om, at der ikke findes anden tilfredsstillende løsning, fremgår af vildtskadebekendtgørelsens § 2, stk. 1. Naturstyrelsen finder det derfor ikke relevant at tilføje til bekendtgørelsens § 15. Naturstyrelsen vil imidlertid præcisere teksten i forvaltningsplanen, så der, som foreslået af DN, kommer til at stå: "tekniske afværgeforanstaltninger skal udnyttes i det omfang, det er praktisk muligt og økonomisk forsvarligt".

I forhold til Dansk Ornitologisk Forenings (DOF) bemærkninger om regulering på rasteplasser er hensigten med at give mulighed for at regulere skarv på rasteplasser, at der så vidt muligt skal være tale om rasteplasser, som vides at blive benyttet af skarver, der søger føde på fx vandløbsstrækninger med sårbare fiskebestande og dermed forårsager skade. De første erfaringer fra projekt Skarv-laks ved Skjern Å har vist, at regulering på rasteplasser har en stor bortskræmningseffekt. Det har således ikke været nødvendigt at foretage ret mange skud for at skræmme skarverne bort. Herved tyder det på, at man på denne måde kan opnå en høj bortskræmningseffekt med den mindst mulige forstyrrelse af andre fugle og færrest muligt nedlagte skarver. Muligheden for at få tilladelse til at regulere før solopgang og efter solnedgang skal ses i sammenhæng med dette, da muligheden gives af hensyn til, at skarverne så befinder sig på natrasteplasserne.

Med hensyn til DOFs og Dyrenes Beskyttelses (DB) bekymring for regulering i april og maj, som er yngleperiode, og der derfor kan være risiko for at regulere ynglende skarver, er Naturstyrelsen enig med DOF i, at der er særlige hensyn at tage i yngleperioden, herunder i f.t. forstyrrelse af andre ynglefugle. Derfor fremgår det af udkastet til forvaltningsplanen, at ved behandling af ansøgninger om regulering efter 1. april skal risikoen for at regulere ynglende fugle afvejes i forhold til beskyttelsen af udtrækkende smolt. Herudover kan Naturstyrelsen oplyse, at tilladelser til regulering i fuglenes primære yngletid altid skal vurderes i forhold til dels jagtlovens § 7, stk. 2, om at der ikke må foretages forsætlig forstyrrelse med skadelig virkning for arter eller bestande af fugle, herunder andre ynglende fugle i området, og dels skal der foretages en væsentlighedsvurdering, hvis reguleringen skal foretages i eller i nærheden af et Natura 2000-område. I væsentlighedsvurderingen skal det afgøres, om det kan udelukkes, at der vil være en

væsentlig påvirkning på arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget. Hvis det ikke kan udelukkes, skal der foretages en egentlig konsekvensvurdering.

Med hensyn til oliering af æg, udføres langt størstedelen af denne type indgreb af Naturstyrelsen. I de tilfælde, hvor der søges om mulighed for oliering af æg fx på private arealer, hvor Naturstyrelsen ikke har adgang, fremgår det af planen, at Naturstyrelsen skal sikre instruktion af de udførende og føre tilsyn i nødvendigt omfang.

I de tilfælde hvor fiskebestandene også trues af andre faktorer, og hvor DB angiver, at der er tale om symptombehandling, hvis der gives mulighed for regulering, er Naturstyrelsen for så vidt enige med DB i, at regulering af skarv ikke i sig selv redder fiskebestandene, men Naturstyrelsen vurderer, at regulering af skarv kan bidrage til at fjerne en ekstra dødelighed og dermed mindske presset på i forvejen pressede fiskebestande.

DB påpeger, at det ikke bør være muligt at give reguleringstilladelser i forbindelse med udsætning af fisk i åløb, hvor der også høstes af ynglebestanden af de pågældende fiskearter. Bekendtgørelsens § 15 rummer ikke en eksplicit mulighed herfor. Det fremgår imidlertid af udkastet til forvaltningsplan og høringsudkastet af bekendtgørelsen, at der kan gives tilladelse til regulering i forbindelse med udsætninger af fisk i kystområder, der er udpeget som vigtige for fiskebestande og fiskeri. En tilladelse til regulering af skarv af hensyn til udsatte fisk i vandløb vil forudsætte en konkret vurdering af, om betingelserne for at opnå en tilladelse efter bekendtgørelsens § 26 er til stede. For at opnå ens praksis for tilladelser til regulering af hensyn til udsatte fisk, vil Naturstyrelsen slette henvisningen til udsatte fisk i § 15, stk. 1, nr. 2, hvorefter tilladelser i kystområder også skal gives efter bekendtgørelsens § 26.

Med hensyn til spørgsmålet om afværgeforanstaltninger fremgår en del erfaringer med overdækning- og spærrenet samt bortskræmningsmidler af forvaltningsplanens kapitel 4. Yderligere oplysninger kan desuden findes i The Intercafe Cormorant Management Toolbox, hvortil der vil blive indsat en henvisning i forvaltningsplanens kapitel 4.

Vedrørende spørgsmål fra Dansk Sportsfiskerforening (DSF) og Danmarks Fiskeriforening, Producent Organisation (DFPO) om der fortsat er grundlag for, at skarv er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet Horsens Fjord og Endelave, kan det oplyses, at Naturstyrelsen (fra 1. juli 2016 Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning) ca. hvert 6. år forud for arbejdet med Natura 2000-planerne på baggrund af bl.a. resultater fra overvågningen tager stilling til, om der er grundlag for at ændre udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder. Det vil i den forbindelse blive vurderet, om der er grundlag for at tage arter af eller putte nye arter på udpegningsgrundlaget. I den sammenhæng vil 1 % kriteriet indgå, men også spørgsmålet om forvaltningen af området.

6. Adaptiv forvaltningsplan

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) ønsker det fremhævet tydeligere i forvaltningsplanen, at denne er adaptiv i sin tilgang, sådan at nye erfaringer kan implementeres i forvaltningen, ligesom nye situationer kan fordre nye initiativer. DSF mener dog også, at ny og relevant viden bør kunne implementeres ligeså hurtigt, det er relevant, og ikke kun én gang om året.

Danmarks Fiskeriforening, Producent Organisation (DFPO) fremhæver, at forvaltningsplanen skal være adaptiv, og det skal være muligt på et hvilket som helst

tidspunkt i planens løbetid at inddrage nye data eller observationer og agere på disse på en hurtig og effektiv måde. DFPO finder, at skarven har det godt i Danmark, og at en gennemførelse af flere forvaltende tiltag ikke vil betyde noget for dette forhold, hvilket DFPO ønsker nævnt i sammenfatningen. Reguleringen skal ifølge DFPO også være adaptiv, da fuglene flytter sig meget rundt.

Naturstyrelsens bemærkninger

Planen er tiltænkt at være adaptiv i den henseende, at skarvarbejdsgruppen følger udviklingen af ynglebestanden og de forvaltende tiltag, der er foretaget, og på baggrund heraf drøfter, om der er behov for ændringer i forvaltningen..

7. Rekreativt fiskeri

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) udtrykker tilfredshed med forvaltningsplanens håndtering af prioritering af indsats i f.t. rekreative interesser. DSF er således tilfredse med, at erhvervsmæssige interesser i planens forstand også omfatter interesser afledt af rekreativt fiskeri. DSF peger således på, at det er veldokumenteret, at lystfiskeriet har stor værdi for en masse erhvervsdrivende som fx laksefiskeriet i Skjern Å, og at EU-Kommissionen i sin vejledning om skarv anerkender rekreativt fiskeri på lige fod med erhvervsmæssigt fiskeri i f.t. adgangen til at fravige beskyttelsen.

Danmarks Jægerforbund (DJ) hilser det velkomment, at det pointeres, at indsatsen i forhold til konflikter på grund af skarvernes fødesøgning bl.a. prioriteres ud fra erhvervsmæssige og rekreative interesser, og at erhvervsmæssige interesser i denne sammenhæng kan omfatte erhvervsmæssige interesser afledt af rekreativt fiskeri.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) er på den anden side uenig i, at rekreativt fiskeri 'kan' anses for at være erhvervsmæssigt. DOF anfører således, at selvom der kan være store turist- og erhvervsmæssige interesser knyttet til såvel lystfiskeri som natur- og fugleoplevelser, så er det stærkt betænkeligt at forsøge at blande det sammen med de traditionelle erhvervsinteresser, der er knyttet til egentligt erhvervsfiskeri. Det er kun med til at mudre debatten. Naturoplevelser, fuglekiggeri og lystfiskeri er ifølge DOF i moderne samfund rekreative interesser, også selvom, der er nogen (hoteller, restauranter, fabrikanter, billudlejningsfirmaer etc.), der tjener penge på disse aktiviteter.

Dyrenes Beskyttelse (DB) mener på linje med DOF, at den "nye" sætning om, at erhvervsmæssige interesser også kan være økonomiske interesser afledt af rekreative interesser, er for upræcis og i kan princippet omfatte alle rekreative interesser, og dermed "ødelægger" den angivne prioritering. Teksten bør ifølge DB derfor udgå, hvorefter Naturstyrelsen efter DB's vurdering fortsat kan afveje, om der er tale om rent rekreative eller også erhvervsmæssige interesser, med opretholdelsen af formuleringen i den gældende plan fra 2010. DB mener således ikke, at drøftelserne herom blev afsluttet på det seneste møde i Skarvarbejdsgruppen. En prioritering af erhvervsmæssige interesser afledt af rekreativt fiskeri vil ifølge DB bane vejen for regulering af skarver ved endnu ikke eksisterende tiltag for at lokke lystfisker-turister. DB peger endelig på, at overslaget over de forventede indtægter i fm. potentielt lystfiskeri og deraf afledte turistindtægter er at sammenligne med "Konen med æggene"s kalkulationer – og de skal efter DB's mening ikke lægges til grund for forebyggende angreb på skarv. Endelig anfører DB, at DB ikke kan acceptere, at lystfiskerforeninger kan tildeles tilladelse til at regulere skarv. Lystfiskerforeningers mulighed for at søge reguleringstilladelse bør således ifølge DB bortfalde.

Naturstyrelsens bemærkninger

Prioriteringen af det rekreative fiskeri og afledte erhvervsmæssige interesser har været diskuteret i skarvarbejdsgruppen. Det var ikke muligt at opnå konsensus om spørgsmålet, og formuleringen er derfor Naturstyrelsens vurdering af det bedste kompromis mellem parterne, samtidig med, at der tages højde for Kommissionens vejledning om skarv, hvoraf det netop fremgår at fsva. at forhindre omfattende skade i fiskeri inkluderer rekreativt fiskeri den økonomiske sektor, der er forbundet hermed inklusive fx turisme og fiskeudstyr. Hertil bemærkes dog, at der i f.t. alle ansøgninger om tilladelse til regulering, vil blive foretaget en konkret vurdering af, om undtagelsesbetingelserne er opfyldte. Det vil fx sige, at der skal være vægtige hensyn til bl.a. flora og fauna for at opnå tilladelse til regulering. Dette gælder også i de tilfælde, hvor lystfiskerforeninger søger.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i udkastet til forvaltningsplan.

8. Snæbel

Dansk Akvakultur er af den holdning, at snæblen ikke bør nævnes som selvstændig art hverken i bekendtgørelsen eller i forvaltningsplanen, da den ifølge Atlas over danske ferskvandsfisk ikke udgør en selvstændig art.

Naturstyrelsens bemærkninger

Snæbel fremgår af habitatdirektivet som selvstændig beskyttet og prioriteret art. Danmark er derfor forpligtet i henhold til direktivet til at beskytte snæbel. Naturstyrelsen henholder sig derfor i sin administration af vildtskadebekendtgørelsen til habitatdirektivets definition af snæblen som selvstændig art.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i udkast til bekendtgørelse eller forvaltningsplan.

9. Skarvkoloni i Vadehavet

Danmarks Sportsfiskerforening (DSF) peger på, at det er dokumenteret af DTU Aqua, at en relativt stor del af de snæbler, som dør på vandringerne til og fra gydepladserne i Vidåen, bliver ædt af skarv. Meget tyder på, at der stadig findes nogle meget små og særdeles skrøbelige bestande af snæblen i Vidåen, hvor DSF ønsker en yderligere indsats. DSF mener derfor, at der ikke under de nuværende omstændigheder bør være en skarvkoloni i Vadehavet, som oven i købet ligger i nærheden af tre sårbare vandløb.

Danmarks Fiskeriforening, Producent Organisation mener, at kolonien i Vadehavet under ingen omstændigheder bør tillades, så længe snæblen er så truet som den er.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) finder det uacceptabelt, at Danmark ikke vil tillade en større ynglekoloni af skarver på Langli i Vadehavsområdet. Danmark er i bl.a. det trilaterale vadehavssamarbejde forpligtet til at sikre naturlige fuglebestande i den danske del af Vadehavet, og yderligere er Langli udlagt som videnskabeligt referenceområde. Den tilbagevendende forstyrrelse ved oliering og anden regulering hver 14. dag i fuglenes yngletid er yderligere uheldig for referencebestandene af de øvrige ynglefugle på Langli, herunder sårbare ynglefuglearter som Skestork, Splitterne, Havterne og Hættemåge. DOF beskriver det som et kardinalpunkt for

DOF. Problematikken med Langli skal yderligere ses i lyset af, at der stort set ikke levnes plads til ynglende skarver i de vestjyske fjorde nord for Vadehavet.

Dyrenes Beskyttelse (DB) bifalder, at der i foreliggende udkast til forvaltningsplan accepteres en permanent ynglekoloni af skarver på Langli i Vadehavsområdet. Ligeledes bifalder DB, at parangivelserne for Ringkøbing Fjord samt Rønland Sandø nu er præciseret til 200.

Naturstyrelsens bemærkninger

Der findes ikke i dag en koloni på Langli, men planen lægger op til at acceptere en *mindre koloni på op til 50 reder*. En mindre skarvkoloni vurderes ikke at påvirke snæbelbestanden i Vidåen, som ligger mere end 60 km. fra Langli, og den mulige bestand i Varde Å i stort omfang. Efter Naturstyrelsens vurdering ligger langt den største prædationsrisiko hos trækkende skarver. Beskyttelseshensynet til ynglende skarv i et område, som er udpeget som vildtreservat for bl.a. ynglende og rastende vandfugle, herunder skarv, vurderes derfor at veje tungere end hensynet til beskyttede fiskearter. Det bemærkes hertil, at der med planen gives vid mulighed for regulering af fouragerende skarv netop ved åer og vandløb. Naturstyrelsen vil følge udviklingen, hvis der etableres en skarvkoloni på Langli. Viser det sig, at de ynglende skarver skaber udfordringer i forhold til bevarelsen af truede fiskearter, kan forvaltningen justeres.

10. Bemærkninger specifikt til vildtskadebekendtgørelsen

Danmarks Jægerforbund (DJ) spørger til, om den hidtil gældende bestemmelse i vildtskadebekendtgørelsens § 15, stk. 3, hvorefter Naturstyrelsen kan give tilladelse til regulering af skarv ved hav- og dambrug og ved lystfiskersøer ved en fejl ikke er medtaget. Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) har sendt forslag til en række tekstnære ændringer i forslaget til ændret § 15 i vildtskadebekendtgørelsen. Forslagene afspejler de kommentarer DSF i øvrigt har fremsendt.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) finder, at det er for vidtgående at tillade regulering af skarver længere væk fra aktivt fiskende redskaber end 300(-500) meter, hvis det skal have en bortskræmningseffekt i forhold de skader, som skarverne forårsager ved de konkrete redskaber. DOF er endvidere af den holdning, at der ikke bør gives tilladelse til beskydning af skarver (paragraf 15, stk. 1, nr. 4) nærmere end 1 km fra etablerede skarvkolonier. Dette begrundes DOF især i et dyreværns-mæssigt hensyn. Derudover finder DOF det betænkeligt at tillade brug af lokkefugle til reguleringsjagt, der har til formål at bortskræmme skarver fra et område. Det bør således ikke være et standardvilkår, men en ekstraordinær undtagelse. Ydermere bemærker DOF, at det bør være et grundvilkår, at der ikke kan udstedes ny tilladelse i VILREG, hvis ansøgeren i forbindelse med tidligere ansøgninger ikke har meldt tilbage om antal nedlagte individer, omfang af bortskræmning og effekt m.m. Efter DOF's mening udstilles VILREG-systemet i modsat fald som mangelfuldt og utilstrækkeligt. Efter DOF's og DB's mening, er det helt på sin plads, at der skal føres en nøje journal over reguleringen, som skal tilsendes Naturstyrelsen sammen med VILREG-indberetningen. Endelig påpeger DOF, at bør det stilles som vilkår, at lodsejerens skriftlige tilladelse/tilsagn skal foreligge i forbindelse med lystfiskeres ansøgninger via VILREG, idet det er under lodsejerens ansvar, at reguleringen sker. Dette bør let kunne administreres ved, at lodsejeren får en påmindelse fra VILREG om, at ansøgningen skal godkendes med NemID, inden den endelige tilladelse sendes til ansøgeren.

Dyrenes Beskyttelse (DB) ønsker, at vildtskadebekendtgørelsen tilrettes de forbehold, som DB har udtrykt i sit høringssvar.

Naturstyrelsens bemærkninger

Der er ikke tale om en fejl, når muligheden for regulering ved hav- og dambrug samt ved erhvervsdrevne lystfiskersøer ikke længere fremgår af § 15. Da der kun har været ganske få

ansøgninger om reguleringstilladelse til disse, vil sådanne ansøgninger fremover blive håndteret gennem vildtskadebekendtgørelsens § 26.

DSF tekstnære forslag afspejler de kommentarer DSF i øvrigt har fremsendt, og som altovervejende er behandlet under afsnit 2. Der gøres dog opmærksom på, at der efter § 26 kan gives tilladelse til regulering ud over det i § 15 anførte efter en konkret vurdering, herunder en række af de forhold som DSF foreslår.

Med hensyn til Dansk Ornitologisk Forenings (DOF) synspunkt om, at der ikke bør reguleres længere væk end 300 (-500) meter fra aktivt fiskende redskaber, så er afstanden på 1000 meter som fremgår af udkastet til bekendtgørelse og forvaltningsplan et udtryk for skarvarbejdsgruppens vurdering. Naturstyrelsen påtænker derfor ikke på nuværende tidspunkt at ændre på dette. Med hensyn til spørgsmålet om regulering inden for en afstand af 1 km af ynglekolonier henvises til Naturstyrelsens bemærkninger under afsnit 5. Vedrørende brug af lokkefugle vil dette ikke være et standardvilkår, men en mulighed, der skal søges særskilt om. Se i øvrigt bemærkninger til brug af lokkefugle under afsnit 4. I forhold til DOF's bemærkning om, at der ikke bør udstedes ny tilladelse i VILREG, hvis ansøgeren i forbindelse med tidligere ansøgninger ikke har overholdt rapporteringsforpligtelserne, bemærkes, at Naturstyrelsen er opmærksom på problemstillingen. Derfor har styrelsen fokus på at skærpe sin informationsindsats i f.t. overholdelse af vilkår for reguleringstilladelser, herunder rapporteringsforpligtelserne. Der vil bl.a. blive bragt en artikel i det kommende nummer af Jæger herom. I f.t. DOF's ønske om, at det stilles som vilkår, at lodsejerens skriftlige tilladelse skal foreligge i forbindelse med lystfiskeres ansøgninger via VILREG, bemærkes, at det ifølge vildtskadebekendtgørelsens § 2, stk. 3 er ejeren eller brugeren af en ejendom, der afgør, hvorvidt der skal foretages regulering på en ejendom. Dette administreres i praksis ved, at den, som udfører reguleringen for en lodsejer, ved reguleringen sammen med reguleringstilladelsen, skal kunne fremvise skriftlig fuldmagt. Naturstyrelsen foretager løbende ændringer i VILREG systemet og vil i den forbindelse vurdere, om den tekniske løsning, som DOF foreslår, er relevant og kan gennemføres.

11. EU og internationalt

Dansk Sportsfiskerforbund (DSF) finder det internationale samarbejde meget relevant i f.t. skarven, da dens udbredelse ikke er begrænset af landegrænser. En mere overordnet forvaltning og erfaringsudveksling på internationalt plan ville derfor give god mening især for landene omkring Østersøen, Norge, Frankrig og UK. DSF finder det derfor skuffende, at der ikke siden 2008 har været et formaliseret samarbejde med andre lande, og opfordrer til, at landene omkring Østersøen og Norge etablerer et samarbejde med fokus på erfaringer i f.t. regulering og bortskræmning.

Dansk Land- og Strandjagt (DLS) mener, at politikere snarest bør indlede forhandlinger med EU-Kommissionen om de nødvendige ændringer i fuglebeskyttelses- og habitatdirektiverne, så der kan indføres bæredygtig jagttid.

Naturstyrelsens bemærkninger

Naturstyrelsen deltager i NADEG komiteen (tidligere Orniskomiteen), hvor EU's medlemslande drøfter spørgsmål om fuglebeskyttelsesdirektivet. I komiteen drøftes også bl.a. skarven. Herudover har Naturstyrelsen deltaget aktivt i drøftelserne i forbindelse med udarbejdelsen af EU-Kommissionens vejledning om regulering af skarv, og der trækkes desuden på erfaringer fra de tidligere InterCafe og CorMan projekter.

Naturstyrelsen skal hertil bemærke, at Europa-Kommissionens "fitness check" af naturdirektiverne blev iværksat sidste år som led i Kommissionens overordnede "Refit-program", hvor Kommissionen evaluerer EU-lovgivningen for bl.a. at vurdere, om den er tidssvarende og hænger sammen med de øvrige EU-politikker. Formålet med Refit-øvelsen er at mindske administrative byrder for borgere og erhvervsliv i EU, hvilket regeringen støtter fuldt ud.

Det er Kommissionen, der foretager fitness checket, og Danmark har som medlemsland ikke direkte formel indflydelse på resultatet. Kommissionen har imidlertid gennemført en åben proces og undervejs søgt input fra alle interessenter og medlemslande til evalueringen. Resultatet kan ses på Kommissionens hjemmeside:

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/index_en.htm.

Det er Kommissionen, der i første omgang beslutter den videre opfølgning på fitness checket, herunder om den vil foreslå ændringer af direktiverne. Det fremgår af Miljø- og Fødevarerministerens svar på alm. del spørgsmål 447 at "Regeringen har ingen ønsker om grundlæggende ændringer af direktiverne. Men regeringen så gerne, at der kommer en større fleksibilitet i gennemførelsen af direktiverne. Eksempelvis en mere dynamisk tilgang til beskyttelsen af arter der giver anledning til konflikter, og hvor bestandene er hastigt voksende." Det fremgår endvidere af svaret, at "Regeringen vil til den tid tage stilling til eventuelle forslag til opfølgning fra Kommissionen."

Høringssvaret giver ikke anledning til ændring af udkastet til bekendtgørelse.

Bilag 1 – Referat fra Vildtforvaltningsrådets møde 17. september 2015 angående skarv.

Ad 6 Forvaltningsplan for skarv (Bilag 2015-02-06)

Indstilling: Til drøftelse

Resumé: Forvaltningsplanen om skarv fra 2009 skal nu revideres. Arbejdet med revision af forvaltningsplanen foregår i en særlig arbejdsgruppe, hvor Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening, Dyrenes Beskyttelse og Danmarks Jægerforbund deltager. Herudover deltager Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Sportsfiskerforbund samt Dansk Fritidsfiskerforbund. Kommunernes Landsforening er observatør. Arbejdsgruppen er netop færdig med et første udkast til forvaltningsplan, som forelægges VFR til kommentering og herefter sendes den i offentlig høring. Forvaltningsplanen skal godkendes af miljø- og fødevarerministeren.

Jan Eriksen indledte med at slå fast, at den eksisterende plan fra 2009 skulle revideres og det bl.a. drejer sig om at mindske problemerne ift. fiskeri.

Diskussion:

Birgitte Heje Larsen tilkendegav at hun er medlem af arbejdsgruppen men ikke er enig i målsætningen, idet hun ikke anerkender, at erhvervsmæssige interesser også omfatter interesser, der er afledt af rekreativt fiskeri. **Egon Østergaard** tilsluttede sig Birgitte Heje Larsens synspunkt og fremførte, at der i teksten i udkastet manglede tal for den meget positive udvikling i opgangen i åerne af gydemodne laks. Både i Skjern Å og Storåen er den gydemodne bestand af laks i perioden 2004-14 øget med henholdsvis en faktor 2-3 og 10, så laksebetanden i dag må betegnes som væren kraftigt i fremgang. Dette fremgår slet ikke af teksten i udkastet til forvaltningsplan, og det bør indarbejdes og diskuteres. Det er i orden, at der i afgrænsede perioder og strækninger ved udtrækning af laksemolt reguleres skarv for at beskytte en truet laksebestand, men generelt lægges der op til en alt for hård kurs. F.eks. er det ikke acceptabelt, at der slet ikke tillades ynglende skarv i Nissum Fjord. Egon Østergaard medbragte dokumentation for udsagnet om stigende laksebestande i de to år, som han ønskede at arbejdsgruppen forholder sig til. (vedlagt)

Ella Maria Bisschop-Larsen tilsluttede sig Birgitte Heje Larsens synspunkt om, at sætningen vedr. rekreativt fiskeri skal tages ud, da afledte erhvervsinteresser i det rekreative fiskeri i princippet allerede er dækket af ”erhverv”. Det er vigtigt, at det internationale perspektiv tages med, ligesom proportionerne skal på plads ift. andre begrænsninger for fiskeri for eksempel opstemninger og ildsvind, som eventuelt betyder meget mere end skarv.

Lars Hvidtfeldt tilkendegav, at der skal være mulighed for at regulere højere oppe i åerne. Det hele skal hænge sammen, og regulering er nødvendig, hvis de høje ambitioner om bestande skal nås. Desuden stilles der spørgsmål ved det fornuftige i, at det i henhold til planen ikke længere skal være muligt at regulere ved dambrug. **Niels Iuel Reventlow** gav udtryk for, at det at de rekreative interesser nævnes særskilt blot er en præcisering, hvilket giver god mening.

Birgitte Heje Larsen anførte, at der er andre rekreative interesser end lystfiskeri. Skarver kan også være rekreative at se på. **Camilla Udal** fortalte, at det var forsøgt at lave kompromiser i planen, hvilket **Claus Lind Christensen** tilsluttede sig, og påpegede i øvrigt de store rekreative værdier, som er indeholdt i fiskeri efter laks. Også **Henrik Bertelsen** fremhævede, at der er store afledte erhvervsmæssige interesser i lystfiskeriet, og kan bakke op om planen.

Jan Eriksen slog fast , at man går langt tilbage i ”fødekæden”, når man beskriver de rekreative interesser som erhvervsmæssige. Der er tilslutning til planen, men der rejses spørgsmål, også i forhold til om planen er tilstrækkelig faglig funderet.

Camilla Uldal svarede, at udviklingen i laksebestandene er stagneret, at åens kapacitet (Skjern Å) faktisk tilsiger større bestande og at det bør tages i betragtning, at udsætning af laksesmolt vil blive udfaset.

Egon Østergaard bad om, at det i planen præciseres, at 10 % af de gydemodne laks fanges på stang. Endvidere er det overdrevet, at skarv patruljerer i alle åer, som det indirekte står i planen. **Claus Lind Christensen** understregede, at det ikke kun drejer sig om laks, men at skarven er et problem for mange fiskearter. **Birgitte Heje Larsen** kunne afslutningsvist nævne, at hun ikke mener, at DTU Aqua ikke har tilstrækkelig dokumentation for udpegning af vigtige områder for fisk.

Beslutning: Referat af rådets drøftelser af forvaltningsplanen vil indgå som høringssvar til skarvarbejdsgruppen. Dokumentation om fiskebestande formidles tilsvarende til skarvarbejdsgruppen.